

Štrajk studenata veterinarske medicine 1954. godine

The strike by veterinary medicine students in 1954

Džaja, P.

Sažetak

Bilo je nekoliko štrajkova studenata Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Neke smo spominjali kad su studenti 1927. stali uz rame svojih profesora u nastojanju da svoj fakultet zadrže u Zagrebu, štrajk iz 1936. bio je minoran, a najozbiljniji štrajk na fakultetu dogodio se 1954. godine. Koliko se problemima studiranja u to vrijeme posvećivala pozornost, govore svakodnevna tiskovna izvješća kroz koja se proteže naklonost studentima. Ovaj je štrajk bio usmjeren k poboljšanju režima studija i promjene njegova plana i programa. Tako se navodi da je 1950. godine 120 do 180 studenata ponavljalo godinu, da su takvi uvjeti ostali 1951. i samo je jedan student od njih 180 ispunio uvjete za upis u sljedeći semestar. Godine 1954. od 184 studenta njih 120 nije položilo uvjet za upis u osmi semestar (Patofiziologija i Patologija), a njih 90 nije imalo ni jedan položen ispit. Za spremanje i polaganje ispita iz Mikrobiologije trebalo je mjesec dana, za Parazitologiju dva mjeseca, za patološku anatomiju šest mjeseci (Martinčić navodi 6 – 8 mjeseci) i Patološku fiziologiju dva mjeseca. Štrajk je znatno pridonio normalnu studiranju, a bio je i povod da Veterinarski fakultet dođe pod prinudnu upravu.

Ključne riječi: štrajk, studenti, Veterinarski fakultet

Abstract

There have been several strikes of students of Veterinary Faculty University of Zagreb. Some of them were remembered in particular when in the year 1927 student supported their professors in endeavor to hold their Faculty in Zagreb. The strike in year 1936 was minor, but the most serious strike happened in the year 1954. Namely, the newspapers from that time mentioned that a problems of studying have attracted minor attention, in spite that sympathies for students at that time were obvious. Aforementioned strike was aimed to improvement of study regime including changes of their plan and program. Namely, it was underlined that in year 1950 that out of 180 students 120 had to fail studying year. Moreover, if such requirements remained in 1951 it would resulted that only 1 student out of 180 could satisfied requirements for entering next semester. In the year 1954 out of 184 students, 120 did not satisfied requirements for entering into 8th semester (pathophysiology and pathology) and 90 of them did not pass single exam. For studying and passing exam in microbiology it takes one month, for parasitology two months, for pathological anatomy 6 months (Martićić cited 6-8 months) and for pathological physiology 2 months. This strike significantly improved quality of studying and it was reason that Veterinary faculty was under forcedly administration.

Ključne riječi: Strike; Students, Veterinary faculty

Dr. sc. Petar DŽAJA, dr. med. vet., redoviti profesor u trajnom zvanju, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Dopisni autor: dzaja@vef.hr

U prošlim brojevima ovoga časopisa pisali smo o problemima vezanima za moguće preseljenje Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu i o njegovim svakojakim problemima u radu, a u ovom ćemo se broju osvrnuti na štrajkove studenata u proteklih sto godina postojanja fakulteta. Bilo je nekoliko štrajkova studenata, bilo da su se oni odnosili na političke prilike, bilo na očuvanje fakulteta u Zagrebu, bilo da je u pitanju bio režim studiranja i njegov nastavni plan i program. Sa sjednica Fakultetskoga vijeća u zapisnicima je navedeno da 7. veljače 1928. dekan izvješćuje o štrajku studenata i Zemaljskoj veterinarskoj zakladi (Anonymous, 1928.). Dana 13. siječanj 1938. dekan izvješćuje članove vijeća o prekidi štrajka (Anonymous, 1938.). Ipak, generacija studenata koja je upisala Veterinarski fakultet u Zagrebu 1947. podnijela je velik teret u organizaciji studentskog štrajka 1954. s ciljem promjene režima studija, to jest njegova nastavnog plana i programa. Na III. kongresu veterinarima i veterinarskih tehničara Jugoslavije, održanom u ožujku 1967. u Sarajevu, 23 sudionika ove generacije dogovorili su sastajanje svake pete godine u Zagrebu radi evociranja uspomena iz davnih studentskih dana. Postoji evidencija da su do 1984. održali pet sastanaka kao i da se 8. listopada 1997., kada se slavila 50. godišnjica u dekanatu Veterinarskoga fakulteta, okupilo 35 kolega. Sastanci veterinarima generacije 1947., koji žive u Zagrebu, održavali su se svake srijede u 10.30 sati na prvome katu Gradske kavane.

O trodnevnom protestnom štrajku studenata veterine 1927. i njegovu povodu pisali smo u prošlim brojevima, a sad ćemo se osvrnuti na štrajk iz 1954. jer je štrajk iz 1971. na Veterinarskom fakultetu, po pričanju starijih kolega, bio minoran ili, bolje rečeno,

zahvaljujući pojedinim nastavnicima gotovo da ga nije ni bilo. Želio sam ipak naći neke podatke koji se odnose na štrajk iz 1971., ali podataka nema, kao da se na Veterinarskom fakultetu nije ništa događalo, a ipak se nešto događalo.

Već su 29. i 30. travnja 1951. predstavnici studenata veterinarskih fakulteta (Zagreb, Beograd, Sarajevo) raspravljali o nastavnom planu i programu studija te su svoje primjedbe uputili mjerodavnim, zainteresiranim i odgovornim čimbenicima radi razmatranja i realizacije. U proljeće 1952. Vijeće Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu nije prihvatilo studentske primjedbe, samo je neznatno izmijenilo uvjete koji su još pooštrili studiranje. Studenti su tijekom 3. godine trebali položiti ispite iz Mikrobiologije, Parazitologije (do upisa u VI. semestar), Patološke anatomije, Patološke fiziologije, Interne klinike (Propedeutike do upisa u VII. semestar). Zbog takvog su stanja studenti 21. siječnja 1954. stupili u štrajk. Izvršno vijeće Sabora NRH je krajem travnja 1954. osnovalo Komisiju u čiji su sastav ušli nastavnici Veterinarskoga fakulteta, predstavnici terenskih veterinarima i veterinarskih stručnjaka iz JNA te predstavnik Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NRH. Komisija je usmeno saslušala predstavnike studenata koji su iznijeli svoje zahtjeve. Nakon svoga rada Komisija je Izvršnom vijeću Sabora dostavila izvještaj o izradi prijedloga plana nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Izvršno vijeće Sabora donijelo je Odluku s kojom su studenti bili zadovoljni, a Vijeće je ispunilo Odluku samo u dijelu koji se odnosio na to da ono treba imenovati komisiju koja će brinuti o provedbi spomenute odluke (Sviben, 1955.).

Na sjednici vijeća Babić predlaže da se ukinu uvjeti za VI. i VII. semestar što se odbija. Ukidaju se uvjeti

Tablica 1 Nastavni plan druge, treće i četvrte godine studija prema Odluci o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu iz 1954. godine.

	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu			
II. GODINA	III. semestar		IV. semestar	
Anatomija i histologija s embriologijom		6		
Fiziologija	5	4		
Opća mikrobiologija i imunologija	3	3		
Stočarstvo	2	2	4	2
Krmno raslinstvo i otrovno bilje			3	2
Patološka anatomija			4	2
Patološka fiziologija			3	2
Farmakologija i toksikologija			4	2
Predvojnička obuka	2		2	
III. GODINA	V. semestar		VI. semestar	
Patološka anatomija	4	4		
Patološka fiziologija	3	2		
Farmakologija i toksikologija	2	2		
Hranidba	2	2	4	2
Interna klinička propedeutika	3	4		
Unutarnje bolesti			6	4
Parazitologija			4	2
Biologija i patologija pčela i svilaca			2	2
Predvojnička obuka	2		2	
IV. GODINA	VII. semestar		VIII. semestar	
Unutarnje bolesti	5	4	2	4
Nametnici i nametničke bolesti	2	2	2	2
Kirurgija	2	2	2	4
Specijalna mikrobiologija	2	2		
Zarazne bolesti	2		4	2
Fizikalna terapija	1	2		
Osnove poljoprivredne ekonomike	2			
Seminar specijalne patologije		2		2
Fiziologija i patologija razmnožavanja sa porodiljstvom			4	2
Biologija i patologija riba i rakova (neobvezno)	2	1		
Rendgenologija (neobvezno)			1	2
Ambulantna služba		4		4

za VI. semestar, Mikrobiologija i Parazitologija, a s većinom glasova za prihvaća se da Patologija i Patofiziologija budu uvjet za VII. semestar (Anonymous, 1954.a). Studenti su na sjednici 18. siječnja donijeli odluku o zahtjevima u pogledu načina studiranja, traže da ih se pri izradi planova i programa studija konzultira. Tomašec predlaže da Vijeće ostane kod svoje odluke da posljednji uvjeti budu Patologija i Patofiziologija. Student Jakovčić zastupa studente i navodi da na ispitu iz Patologije studenti padaju na sitnicama (Anonymous, 1954.b). Martinčić navodi da se cijela ispovijest obavlja oko njega i zbog njega te navodi da ima 80 kandidata za ispit, zbog čega dekan predlaže da se ispiti održavaju komisijski. U komisiji se trebaju redati tri patologa i svi kliničari: Sutlić, Šlezić, Miklaušić, Drežančić, Zaharija, Vukelić, Marolt, Oklješa, Rapić, Mlinac i Topolnik. Vijeće zaključuje da u komisiju idu svi profesori abecednim redom (Anonymous, 1954.c). Vijeće potvrđuje odluku dekana da se Patofiziologija polaže komisijski (Anonymous, 1954.d). Vijeće donosi odluku da uvjet za upis u 2. godinu budu položeni Kemija, Fizika, Biologija i Botanika. Uvjet za 3. godinu jesu položene Anatomija, Histologija, Embriologija i Fiziologija, a u 4. godini Parazitologija, Patologija i Patofiza. Laboranti su trebali polagati Biologiju, Kemiju i Dezinfekciju (Anonymous, 1954.e). Iznesen je izvještaj o razgovoru dekana i prodekana s predsjednikom odbora za prosvjetu, nauku i kulturu Sabora dr. Milošem Žankom (Anonymous, 1954.f). Profesori Rapić, Ivoš i Zaharija trebali su izraditi pravilnik o nagrađivanju najboljeg studenta (Anonymous, 1954.g). Raspravljalo se o koncepciji nastave na Veterinarskom fakultetu. Komisija predlaže da se kao posebni predmeti u nastavu uvedu Fizika, Kemija i Botanika. Osim obvezne nastave potrebno je uvesti i neobveznu nastavu. U cijeloj nastavi posebno mora biti naglašena preventiva te se uvode novi predmeti, Zoohigijena i Invazione bolesti (Anonymous, 1954.h). Studenti su poslali dopis o uvjetima upisa u VII. semestar. Žalili su se na dvije odluke Disciplinskog suda, nakon čega Tomašec i Rako daju otkaz u tom sudu, ali vijeće većinom glasova to ne prihvaća (Anonymous, 1954.i).

Nadalje se raspravljalo o nastavnim programima za Fiziku, Biologiju, Botaniku i Kemiju, koji ostaju obvezni nastavni i ispitni predmeti. Odlučeno je da Veterinarski fakultet može upisati samo završeni gimnazijalac. Rapić podsjeća na zaključak vijeća da se ispiti predmeta 1. godine polažu pred komisijom (Anonymous, 1954.j). Provedena je rasprava o nastavnim planovima Anatomije i histologije, Fiziologije, Patologije i Patofiziologije. Rasprava je kasnije provedena o dodjeli nagrade *Jaroslav Hvala*

najboljem studentu i izradi Pravilnika o toj nagradi (Anonymous, 1954.k). Prihvaćeni su uvjeti za upis u III. semestar, a to su Fizika, Kemija i Biologija te kolkvij iz uvoda u veterinarsku medicinu, uvjeti za upis u V. semestar su Anatomija, Histologija s embriologijom i Fiziologija, uvjeti za upis u VII. semestar su Patološka anatomija i Patološka fiziologija. Prihvaćen je prijedlog Ivoša da se kao neobvezni predmet uvede Statistika sa osiguranjem stoke i divljači. Nijedan abiturijent ne može se upisati ako u srednjoj školi nije dvije godine slušao latinski jezik. Prima se Ivošev prijedlog da se na kraju održe patoanatomski seminari i da se zovu Patološko-klinički seminari, a u X. semestru Sudbeno-klinički seminar (Anonymous, 1954.l).

Rješenjem Savjeta ukinuti su kao uvjeti za upis u viši semestar mikrobiologija, Parazitologija, Patofiziologija za studente 1., 2. i 3. godine, a studentima V. i VI. semestra odobrava se izvanredni rok od mjesec dana za ispit iz Patološke anatomije ili Patološke fiziologije. (Anonymous, 1954.lj). Sveučilišno vijeće zaključilo je da ubuduće fakultetska vijeća odobravaju polaganje ispita četiri puta. Vijeće prima Ivošev prijedlog da se zabrani upis studentima koji su na drugim veterinarskim i medicinskim fakultetima izgubili pravo studija (Anonymous, 1954.m). Zaključuje se da prosječan student može u roku od 18 mjeseci od apsolutorija završiti fakultet. Winterhalter izvješćuje da 40 % studenata 5. godine uči internu, 20 % iz principa ne pohađa predavanja, 20 % uči druge predmete i samo oko 15 – 20 % pohađa nastavu (Anonymous, 1955.a). Rasprava je provedena o nastavnim programima za ribe i pčele. Ako se student 24 sata poslije ispita žali na ocjenu, dekan je dužan u roku od dva dana osnovati komisiju. Ispit iz fizikalne polaže se posebno, Unutarnje bolesti s kliničkom propedeutikom, Zarazne bolesti s mikrobiologijom (Anonymous, 1955.b). Vijeće jednoglasno, na Rapićev prijedlog, odlučuje da se u X. semestar uvede neobvezni predmet Osiguranje stoke sa statistikom i imenuje honorarni nastavnik dr. Vjekoslav Župančić, glavni urednik DOS-a (Anonymous, 1955.c).

U vjesniku 5. travnja 1953.g.

Prijedlog za reorganizaciju veterinarske službe"

Druže uredniče,

Kao što se u zdravstvenim, socijalnim i drugim javnim službama uvodi samoupravljanje te se one neposredno približavaju korisnicima usluga, valjalo bi u izvjesnoj mjeri reorganizirati i veterinarsku službu, da bi se stimulirali veterinari i da bi se spriječile

nepravilnosti u njihovu radu. Naime, dosad nije riješeno pitanje privatne prakse veterinarara. Oni obavljaju privatnu praksu s razlikom, što neki dobitak daju ambulantama, a drugi zadržavaju za sebe. Revizijom poslovanja kotarske veterinarske ambulante u Koprivnici utvrđeno je da su se veterinarari za privatne intervencije služili lijekovima ambulante, a bilo je i drugih nepravilnosti. Zato se i pitamo, kako bi se razgraničio privatni od službenog rada i kako bi se riješio problem prekomjernog rada veterinarara. Njihove usluge, naime troše mnogo više lijekova nego je slučaj u liječničkoj službi, pa odatle dolazi do uzimanja lijekova iz ambulanti, a samo detaljna revizija može utvrditi malverzacije.

Veterinar iz Gole dao je interesantan prijedlog, da se privatna veterinarska praksa odbaci, ali da se prekovremeni rad stimulira u tolikoj mjeri, da bi se veterinar potpuno angažirao i materijalno zainteresirao za ambulantu i njene prihode. Veterinar bi svoje usluge blokirao numeriranim blokovima-ceduljama i to bi bila registracija svakog pregleda ili kuratizacije. Ako bi ovakve poslove veterinar obavljao izvan radnog vremena, trebao bi da sudjeluje u prihodu sa stanovitim postotkom, već prema snazi područja gdje djeluje. U tom slučaju veterinar se ne bi ustezao da pođe u općinske centre. Mislim da bi ovakvom načinu rada trebalo prići skorije, a to bi uza sve ostalo, pomoglo da se upotpuni izvještajna i statistička služba, koja dosad nije bila potpuna, jer nije obuhvaćala privatnu praksu.

U pogledu organizacije veterinarske službe najprikladnije su općinske veterinarske stanice za koje ne bi manjkalo kadrova. Svaka općina mogla bi imati veterinarara, kojem bi narodni odbor trebao pribaviti prikladne prostorije i prijevoz (konja i kola). Sredstva za to dotjecala ne samo od općine i mještana, već i od prihoda veterinarskih stanica. Povezanost prihoda veterinarskih ambulanta s njihovim rashodima omogućila bi veći nadzor nad radom veterinarara, a time bi i automatski omogućila njihovo osamostaljenje.

Proglas udruženja studenata Veterinarske medicine u Zagrebu od 21. siječnja 1954.

Bilten štrajkaškog odbora.

U skladu sa zaključcima konferencije Udruženja studenata veterinarske medicine od 18.1.1954.g. a povodom ponovnog odbijanja naših traženja od strane Nastavničkog vijeća našeg fakulteta stupili smo 21.1.1954.g. u štrajk. Prema tome toga dana prestaje svako pohađanje nastave te polaganja ispita. U cilju što uspješnijeg provođenja štrajka pozivamo sve studente ovog fakulteta, da budu jedinstveni u pro-

vođenju svih mjera predviđenih ovim štrajkom, te da u svakoj prilici budu disciplinirani i dostojanstveni. Pozivamo studente, da budno paze na bilo kakve pokušaje iskrivljavanja i pogrešnog -tumačenja karaktera i cilja našeg štrajka, vodeći pri tome računa, da je ovaj štrajk samo sredstvo za postizavanje naših opravdanih zahtijeva. Naš cilj jeste isključivo: Normaliziranje stanja na našem fakultetu, što do sada upotrebljavanim sredstvima nismo uspjeli postići. Još jedanput apeliramo na sve druge studente, da se u svemu pridržavaju uputa štrajkaškog odbora, koji će ih povremeno obavještavati o toku događanja. NEKA OVAJ ŠTRAJK BUDE DOKAZ NAŠE OZBILJNOSTI I NEOPHODNOSTI ZA OSTVARENJE NAŠIH ZAHVATA. Smrt fašizmu-Sloboda narodu!

Što tražimo!

Na svojoj konferenciji od 18.1.1954.g. Udruženje studenata vet. medicine donijelo je odluku da stupi u štrajk. Ovoj krajnjoj mjeri Udruženje pristupa zato jer je iscrplo sve redovne puteve za postignuće svojih opravdanih zahtijeva. Ova naša akcija je u skladu i okviru općih akcija na našem Sveučilištu, kojim je cilj što brže i temeljitije srediti nastavne planove, programe i režime za realan studij. Štrajk će trajati sve dotle, dok nas Nastavničko vijeće pismeno ne uvjeri o slijedećem:

1. Da je donesena odluka Nastavničkog vijeća da će biti obrazovana komisija od nastavnika, studenata i veterinarara na terenu, koja će pristupiti izradi novog nastavnog plana, programa i režima studija. U novom nastavnom planu i programu treba prevladati klinički dio nastave nad teoretskom.
2. Tražimo za sve generacije koje su slušale po sadašnjem nastavnom planu i programu, da se odmah ukinu postojeći uvjeti i da posljednji uvjet na našem fakultetu bude normalna fiziologija za upis u V. semestar sa reprobacionim rokom do konca 10. mjeseca.
3. Da dekanat Veterinarskog fakulteta dade prijedlog odgovornim forumima, da apsolventski staž za apsolvence, koji su slušali nastavu po sadašnjem nastavnom planu i programu produži od jedne godine na 18 mjeseci.
4. Da se na našem Fakultetu neće vršiti kontrola dolaska na predavanje putem prozivanja, potpisivanja i sl.
5. Da će predstavnici studenata biti pozivani na svim sjednicama Nastavničkog vijeća, na kojima će se raspravljati o studentskim pitanjima.

Nakon posljednjeg dogovora odlučeno je, da se u štrajk stupi u četvrtak 21.1.1954.g. u 8 sati, u koliko

ne dobijemo pismeno zadovoljenje naših zahtijeva do 14 sati u srijedu 20.1.1954.g.

Udruženje studenata Veterinarske Medicine

Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu

Dana 19.1.1954.g. u 12,30 sati primljena je naša delegacija od Rektora Zagrebačkog sveuč. prof. dr. Ž. Markovića i usmeno ga upoznala sa situacijom na našem Fakultetu i sa našim zahtjevima. Načelnih primjedbi na naše zahtjeve nije bilo. Iz cijeloga razgovora stekli smo utisak da smo naišli na potpuno razumijevanje.

Sveučilišnom odboru SSJ u Zagrebu

Sveučilišni odbor SSJ Zagreb Sveučilišta izjavio je da je pratio sve dosadašnje akcije našeg udruženja, da ih smatra ozbiljnim i opravdanim. Osim toga štrajk koji je uperen isključivo protiv nepravilnog odnosa i nerealnog nastavnog plana i programa i režima studija na našem Fakultetu smatra pravilnim.

Savjetu za prosvjetu nauku i kulturu u Zagrebu

Dana 20.1.1954.g. u 12 sati delegacija studenata, bila je primljena od predsjednika Savjeta za prosvjetu nauku i kulturu druga M. Žanka. Delegacija je naišla na potpuno razumijevanje za naše zahtjeve uz manje primjedbe u točki 1 i 3 a punu suglasnost naročito s točkom 2 (režima studija).

Nastavničkom vijeću Veterinarskog fakulteta

Dana 19.1.1954.g. održana je izvanredna sjednica Nastavničkog fakulteta Veterinarskog fakulteta, na kojoj nisu prisustvovali svi nastavnici. Naša delegacija Pozvana je na sjednici u 12,51 sati, na kojoj je davala odgovore na upit članova Vijeća punih 4 sata. Nakon toga 20.1.1954. u 13,55 sati, dekanat nam je dostavio odgovor Nastavničkog vijeća. Po odgovoru se vidi da bi se po svim pitanjima moglo naći zajedničko rješenje izuzev po pitanju ukidanja sadašnjeg režima studija. Ovakav stav jednoglasno je usvojen od prisutnih članova vijeća.

Narodni list 25. studenog 1953.

Pismo javnosti sa treće Konferencije saveza studenata Jugoslavije Sveučilišta u Zagrebu

Tražimo realan studij

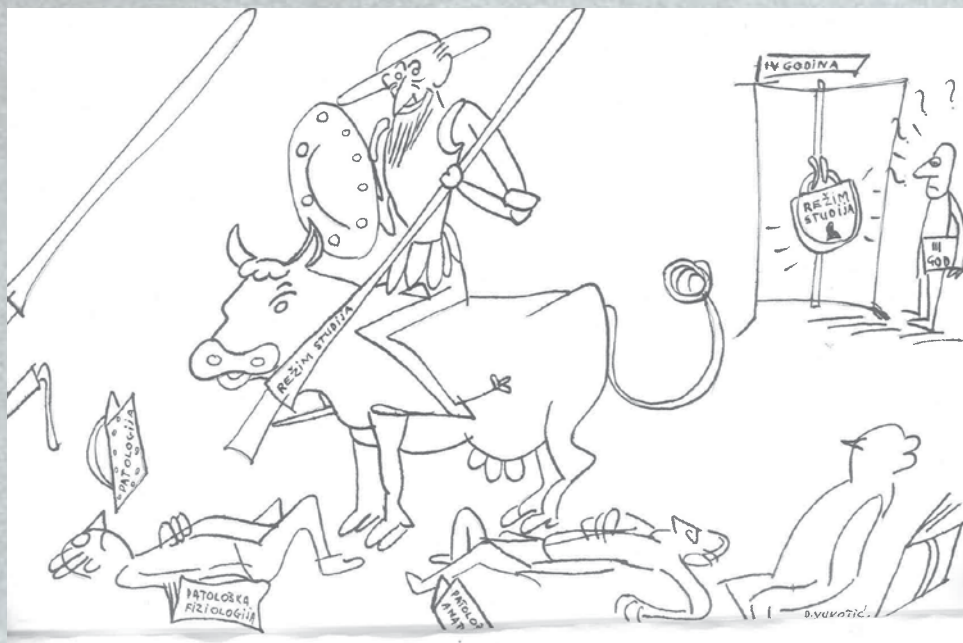
Danas dopodne u 10 sati održana je u Sveučilišnom odboru Saveza studenata Zagrebačkog sveučilišta konferencija za štampu, na kojoj su članovi Sveučilišnog odbora predstavnicima štampe predali o problemima Zagrebačkog sveučilišta pismo upućeno

javnosti. Tom prilikom upoznao je prisutne novinare s glavnim problemima na Sveučilištu sekretar sveučilišnog Komiteta SK drug Željko Dežmar. Pismo donosimo u cijelosti: Tražimo realan studij- to je jedinstven zahtjev studenata izražen na Sveučilišnoj konferenciji. Taj zahtjev za realnošću sastoji se u tome, da sadašnji nastavni planovi i programi, koji uslovljavaju nenormalno i nepotrebno produživanje studija, budu revidirani. Zar 1630 apsolvenata prema 3641 ukupno studenata na Tehničkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ne govore o tome. Zar tampon godina na istom fakultetu nije ventil za produženje studija? Zar nepostojanje određenih koncepcija o tome kakav treba biti studij na pojedinim fakultetima (osim jedne iznimke medicine) ne govori u prilog tome? Zar uvađanje novih predmeta u, čemu vrlo često karijeristički momenti igraju presudnu ulogu, ne govori o nenormalnom stanju? Zar nemogućnost upisa III. Godine u IV. Godinu, pogonskog smjera uglja i metala na rudarskom odsjeku tehničkog fakulteta ne govori u prilog tog zahtijeva. Zar studij na elektro-odsjeku tehničkog fakulteta, koji se predviđa u trajanju od 55 mjeseci, a stvarni prosjek trajanja vrlo dobrih i dobrih studenata je 79 mjeseci, ne govori o tome?

Mi se već nekoliko godina borimo i zahtijevamo izmjenu tog stanja, međutim nastavnička vijeća do danas nisu učinila gotovo ništa. Pojedina nastavnička vijeća rješavala su samo neka periferna pitanja tog problema. Mi radi toga s ovim problemima želimo upoznati javnost i apeliramo na udruženja, organizacije i pojedince, da uzmu aktivno učešće u rješavanju ovog po našem mišljenju važnog društvenog problema. Mi zahtijevamo da svaki fakultet izradi određenu koncepciju o studiju koja će odgovarati suvremenim uslovima nastave kao i našim društvenim potrebama. Tražimo da se na toj osnovi odmah pristupi razradi novog nastavnog plana i programa, i to već za iduću školsku godinu. Također tražimo da se generacijama, koje snose posljedice nenormalnog ovog stanja omogući razumnim izmjenama postojećeg program ai režima što normalniji završetak studija.

Mnogi naši drugovi rade u vrlo teškim životnim uslovima, Mi priznajemo da je društvena zajednica već do sada ulagala znatna sredstva za ublaživanje tih teškoća, ali isto tako smatramo, da sadašnji ekonomski uslovi naše zemlje omogućuju znatnije ublaženje tih teškoća. Pri tome ističemo, da i dosadašnja davanja nisu bila uvijek najpravičnije raspoređena. Smatramo da treba svim apsolventima, koji nisu svojom krivnjom izgubili studentska prava, vratiti ono što uživaju i ostali studenti. Mi se danas nalazimo u veoma teškoj stambenoj krizi. 950 studenata traži rješenje svog stambenog problema, a mnogo je

veći broj onih, koji su prepušteni nemilosrdnom izrabljivanju, bez krupuloznih stanodavaca. Razumijemo teškoće s kojima se bavi narodna vlast u rješavanju stambenog problema u gradu, ali na je tim nerazumljivija odluka Gradske skupštine o dodjeli 80 milijuna za daljnju izgradnju sportskog stadiona u Maksimiru. Studenti pozdravljaju prednacrt nove uredbe o stipendijama, kojom se predviđa revizija dosadašnjih oblika socijalnih davanja studentima. Mi smatramo da se ovi problemi nisu uspješnije rješavali i zbog toga, što šira javnost sa njima nije bila upoznata. S toga ovim pismom želimo skrenuti pažnju na ove naše probleme, kako bi pritisak našeg javnog mnijenja na odgovorne faktore, utjecao da se oni što prije i što bolje riješe.

*Konferencija saveza studenata Jugoslavije
Sveučilišta u Zagrebu*

Vjesnik 14. siječnja 1954.

Protest studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu

Tražimo rješenje

Neopravdano strogi režim studija-Najprije treba mijenjati nastavni plan i program, a tek onda donijeti realan režim studija

Sveučilišna konferencija SSJ i SK u svojim ključcima formuliranim u pismu upućenom javnosti, ukazuju na problem nastavnog programa i plana te režima studija kao na bitne faktore, od čijeg rješenja ovisi sređenje nastave na sveučilištu. Situacija koja danas postoji na Veterinarskom fakultetu nužno za-

htijeva ažuriranje svih progresivnih snaga fakulteta u rješavanju tih pitanja, da bi se izbjegle teške posljedice sadašnjeg nenormalnog stanja. Od oslobođenja do danas nastavničko vijeće Veterinarskog fakulteta provodi sistem najstrožjeg režima studija u želji da se na taj način osigura pravovremeno polaganje ispita, a preko toga da se studenti apsolviranjem gradiva jedne godine osposobe za praćenje nastave iz kolegija slijedeće godine. Provodeći striktno takav režim studija, na Veterinarskom fakultetu je do unazad dvije godine bila takva situacija, da su za upisivanje svake godine, pa čak i za apsolviranje postojali strogi uvjeti, a posljedica neispunjenja tih uvjeta bila je gubitak tj. Ponavljanje godine. To je dovelo do teških situacija koje su se manifestirale u tome što je ponavljalo godinu 120 do 180 studenata (četvrta godina 1950) ili što je bi od 180 ljudi moglo d upiše slijedeći semestar svega jedan student da su uvjeti ostali na snazi 1951.g., ili da apsolvira svega oko 5 od oko 100 apsolvenata. Studentska organizacija nije se mirila s takvom situacijom, tim prije, što su žrtve takvog režima studija bili i trebali biti studenti, čija se prosječna ocjena kretala oko 3,5. Nebrojeno molbi, predstavki i peticija upućeno je sa studentskih konferencija nastavničkom vijeću, rektoratu, republičkom i saveznom Savjetu za prosvjetu, nauku i kulturu sve u želji da se nađe koliko toliko snošljivo rješenje tih pitanja. Iz svega ovog se vidi da nastavničko vijeće od početka pa do danas stoji na stanovištu striktnog provođenja najstrožjeg režima studija da bi na taj način osiguralo kontinuitet nastave tj, da bi studenti prije slušanja predavanja iz jednog predmeta imali položene prethodno organski povezane predmete. U

osnovi, ovakvoj koncepciji ne može se naći prigovora. Međutim, ova teoretski točna i opravdana postavka ne može da nađe svoju realizaciju u današnjim uvjetima pod kojima studenti Veterinarskog fakulteta studiraju. Još interfakultetska konferencija svih fakulteta u zemlji (1951) došla je do zaključka, da se pitanje režima studija na fakultetu nikako ne smije gledati kao pitanje za sebe, odvojeno od faktora koji ga uvjetuje. Nastavni program i plan su bitne komponente iz kojih jedino može rezultirati realan režim studija, koji će postići svoju svrhu. A činjenica da danas postojeći nastavni program i plan na našem fakultetu ne zadovoljavaju i da mora pretrpjeti bitne izmjene da bi odgovorio svom zadatku. Studenti su sa svoje strane učinili niz napora i konkretnih prijedloga u cilju svestrane analize i korjenite izmjene postojećeg nastavnog programa i plana. Jasno je, da studenti svojim iskustvom i snagama kojima raspolažu nisu ni pozvani ni u stanju da riješe ta pitanja davanjem prijedloga konačnog nastavnog programa, ali su dužni i imaju pravo i o postojećem i o budućem diskutirati ga i davati prijedloge za izmjenu. U tom smislu davali smo prijedlog da se obrazuje komisija od nastavnika, predstavnika studenata, koja bi zajednički radila na tom pitanju. Komisija je obrazovana, ali s tom razlikom što je bez studenata, a od svega 4 člana koliko ih broji, tri su nastavnici teoretskih predmeta, a svega jedan kliničkog, da li je to sretno rješenje, kada je baš jedan od osnovnih nedostataka sadašnjeg nastavnog programa preopširnost teoretskog dijela studija na štetu kliničkog dijela nastave?. Studenti i te kako dobro osjećaju na sebi, da nastavni program nije dobar, a pogotovo, da je za ovakav kakav postoji, danas postojeći režim studija neodrživ. Budući da je pitanje revizije starog ili donošenja novog nastavnog programa nemoguće riješiti za nekoliko dana, onda je razumljivo pitanje režima studija, koji momentalno predstavlja najakutniji problem. III. i IV. godine studija, mora riješiti tako, da zbog njegove nerealnosti ne snose sav teret studenti, koji treba da gube godinu, nego ga treba hitno revidirati, tj. Ukinuti postojeće uvjete specijalno za III. i IV. godinu. U čemu je stvar? Kao što je naprijed rečeno, uvjet za 8. semestar je položena patološka anatomija i patološka fiziologija. Od 184 studenta njih oko 120 nema taj uvjet, a oko 90 nema ni prvi ispit položen i nalaze se pred gubitkom godine. Odbor Udruženja studenata obratio se preko dekana nastavničkom vijeću s molbom da ukine taj uvjet. Pored toga delegacija studenata posjetila je dekana i predsjednika Komisije za nastavni program i plan, te pored pismenog dala i usmeno obrazloženje svoje molbe. Tom prilikom, rezimirajući razgovor, formulirane su točke, u kojima su se prisutni složili otprilike ovako:

1. Da su režim studija i nastavni program i plan u raskoraku
2. kad se izvrši revizija postojećeg nastavnog programa, sadašnji režim studija kakav postoji bio bi koristan
3. dok se to ne izvrši sadašnji režim studija treba ukinuti
4. da su materijalne prilike jednog dijela studenata teže nego ranije.

Poslije toga 9.1.1954. održana je vanredna sjednica nastavničkog vijeća, na kojoj je donijet zaključak, da se studentski zahtjev odbije. Dopis dekanata br. 3723/53 bez ikakvog obrazloženja, obavještava Udruženje studenata o tom. Karakteristično je uz to napomenuti, da je 3. godina također uputila molbu dekanatu u vezi izmjene režima studija, a da je molba primljena tek kada je bila propisano taksirano broj 880/53. Na stranu ovakav kruti odnos u saobraćaju organizacije i dekanata, premda to mnogo govori o duhu suradnje studenata i dekana. Nemoguće je oteti se u tisku da je studentski zahtjev odbijen radi formalnog održavanja nerealnog režima studija i da studenti moraju podnijeti žrtvu u vidu gubitaka preko 100 godina. Ovo je tim prije iznenađujuće, što je na spomenutom sastanku dekana i predsjednika nastavničke komisije sa studentima postignuta suglasnost kontradiktorna odluci nastavničkog vijeća. Ovakva situacija unijela je među studente nespokojstvo i uzbuđenje. Odbor udruženja je odlučio učiniti i zadnji pokušaj da putem detaljnog upoznavanja svih odgovornih faktora o situaciji na Veterinarskom fakultetu, a preko štampe i javnosti, još jednom zahtijevati od nastavničkog vijeća najhitnije rješenje ovog pitanja, kako bi se mogle izbjeći nepotrebne štetne posljedice, koje u protivnom mogu nastupiti. Udruženje studenata spremno je uvijek na konstruktivnu suradnju s nastavničkim vijećem, uvjereneno da je to jedino ispravan put u rješavanju zajedničkih pitanja, no isto tako je svjesno da to ne zavisi samo od njega.

Odbor udruženaj studenata Veterinarske medicine Zagreb

Vjesnik, 28. siječnja 1954.

Štrajk se nastavlja

Na Veterinarskom fakultetu-Konferencija bez rezultata-Odvojeno mišljenje prof. dr. Ive Babića

Pod rukovodstvom dekana Veterinarskog fakulteta prof. dr. sc. Aleksandra Sutlića, održana je 22. i 23. ovog mjeseca konferencija kojoj su pored članova fakultetskog vijeća i 20 studenata štrajkaškog odbora, prisustovali rektor Zagrebačkog sveučilišta

prof. dr. sc. Željko Marković, predstavnik Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NRH Maja Veseli i predsjednik Sveučilišnog odbora SSJ Mario Badurina. Konferencija je sazvana da bi se vidjelo dokle je došla jedna druga strana. Poslije konferencije Udruženje studenata veterinarske medicine, na kojoj je donesena odluka da se stupi u štrajk, ukoliko fakultetsko vijeće u ultimativnom roku ne usvoji studentske zahtjeve, studentske delegacije bila je primljena 19. i 20. ovog mjeseca kod rektora prof. Markovića i predsjednika Savjeta dr. Milana Žanka, kojima je usmeno obrazložila stav studenata i upoznala ih detaljno sa situacijom na Veterinarskom fakultetu. Na oba mjesta delegacija je naišla na razumijevanje osnovnih studentskih traženja. Tih dana Fakultetsko vijeće održalo je još jednu svoju sjednicu. Iako vijeće nije usvojilo svih 5 studentskih zahtjeva, iz pisma kojeg je Dekanat dostavio Udruženju studenata veterinarske medicine, moglo se shvatiti, da bi se po spornim pitanjima došlo do kompromisnog rješenja, izuzev studentskog zahtjeva za ukidanje uvjeta poslije V. semestra. Kako time nije usvojen osnovni studentski zahtjev, koji je vijeće bilo kompetentno da riješi, studenti su izvršili odluku konferencije svoga udruženja i prišli bojkotu predavanja i vježbi.

Na konferenciji su pojedini nastavnici izložili lične stavove u vezi sa studentskim zahtjevom ukidanja uvjeta naročito za VII. odnosno VIII. semestar. Prof. dr. Ivo Babić nastojao je dati realnu sliku sistema studija i ispita na Veterinarskom fakultetu govoreći, da su nastavni planovi i programi došli u krizu zbog toga, što su se u njih unosile samo djelomične promjene, a nije se prišlo njihovoj korjenitoj izmjeni. Pojedine naučne oblasti, konkretno veterinarske discipline, doživjele su u posljednjih nekoliko decenija ogroman razvoj, pa su, u vezi s tim, tu i tamo uvedeni neki novi specijalistički elementi, a mnoga nepotrebna područja nauke nisu skraćena (historijati), odnosno da su neka, za koje se moglo utvrditi za koje se moglo utvrditi da bi mogla biti potpuno izostavljena-ispala iz nastavnih programa. Time su programi postali preopterećeni mnogim pojedinostima iz odgovarajućih nauka, pa danas pate od preopširnosti, od obilja građe, a također i od međusobne nepovezanosti predmeta, paralelizma, te se za neke programe i predmete može reći da nisu odraz prilika i potreba naše zemlje i našega vremena tj. Da se na račun nebitnih i specijalističkih elemenata u njima, ne nalazi ono, što predstavlja suštinu nauke, ne nalaze se glavni elementi i principi, student ne usvaja metodu i tehniku, pomoću kojih se dolazi do potrebnih znanja. To sve skupa dovodi studente do mehaničkog usvajanja toga velikoga gradiva, do netrajnih formaliz-

stičkih znanja kod studenata, koji nemaju vremena za produljivanje građe pojedinih predmeta, za studij odgovarajućih nauka, za spremanje za praksu, za obavljanje odgovarajućih dužnosti i terenskog veterinara ili eventualno naučnog radnika. Stoga, po mišljenju prof. dr. Babića, treba iz nekih predmeta izdvojiti porred drugog i znatan dio specijalističkog gradiva i dati ga u obliku fakultativne, neobvezne nastave, a težište nastave prenijeti na njen praktičan dio, klinički.

Nama treba veterinar opće prakse, a to znači, da se pitanje specijalizacije mora odvojiti. Time bi se izbjegla sva cjepljanja predmeta na uže oblasti, pa bi se automatski smanjilo gradivo i broj ispita. Tu je aktuelno i pitanje postdiplomskog studija za mlade stručnjake iz prakse, koji imaju volje i sposobnosti za daljnje izgrađivanje, rekao je prof. Babić. Ako se tome doda, da je režim studija, način izučavanja nastavnog gradiva-koji najviše zavisi od nastavnikovih planova i programa-ostao uglavnom nepromijenjen, odnosno da se posljednjih godina sve jače ispoljava tendencija administrativnog pritiska na studente, čime su se na fakultet unosili srednjoškolski elementi, tada stvari izgledaju još poraznije. Jer kako se može toliko opteretiti nastavni plan i programi, a da se u režimu studija ne načine odgovarajuće olakšice u redu polaganja ispita. Time se prof. Babić jedini razišao od svih članova Fakultetskog vijeća u gledanju na pitanje sistema ispita na Veterinarskom fakultetu. On smatra da Fakultetsko vijeće treba da učini ozbiljne napore, da se liberalizira režim studija, oslobodi svih nepotrebnih administrativnih pregrada i uvjeta i prilagodi sadašnjim uslovima studija (s novim nastavnim planom i programom uveo bi se njima odgovarajući metoda izučavanja nastavnog gradiva). U tome je prof. Babić naišao na ozbiljne teškoće zbog nerazumijevanja kod većine nastavnika. Na takav stav prof. Babića gura se diskusija oko ličnih pitanja i time povlače u diskusiji stvari, kojima se očito nastoji unijeti zbrka, s tim da se ne dođe do rješenja stvari, da se ne sagledaju uzroci stanja, u kojemu se nalaze sadašnje generacije studenata.

Prof. Babić zahtijeva slobodni studij poslije druge selekcionarne godine, jer smatra da studij veterinarskih nauka također zahtijeva studiranje pojedinih predmeta prema vlastitim sposobnostima tako dugo dok se građa ne usvoji, ne neko studiranje pod režimom prisile, koji danas imamo na tom fakultetu, a što nije ništa drugo nego trka za ispitima. Neka se slobodnim ispitima vrši selekcija, s tim, da student završava studij u propisanom roku, što mora predstavljati osnovnu dužnost studenata prema zajednici koja ih školuje. Nije dakle riječ o tome, da li će oko stotinu studenata izgubiti godinu studija ili ne. Radi se o

tome, da su ti studenti u pravu kad traže ukidanje uvjeta poslije V. semestra, a da fakultetsko vijeće njima to zapravo osporava. Znači da je tu došlo do sukoba između shvaćanja, kakva prava imaju studenti na Sveučilištu.

Na konferenciji članovi fakultetskog vijeća i 20 studenata štrajkaškog odbora trebali su da se dogovore, da nađu zajednički jezik. No, kako, konferencija nije sazvana da bi se na njoj donijele odluke, fakultetsko vijeće 25. ovog mjeseca održalo je svoju posebnu sjednicu, na kojoj je potvrdilo staru odluku, da postojeći uvjeti za upis u VII. i VIII. Semestar ostaju na snazi da normalna fiziologija ne može biti posljednji uvjet za upis u V. semestar.

Štrajkaški odbor je 26. ovog mjeseca upoznao Udruženje studenata Veterinarske medicine s diskusijom na dvodnevnoj konferenciji s nastavnicima. Udruženje je odlučilo da se štrajk nastavi, pošto su studenti uvjereni da fakultetsko vijeće neće moći ostati pri svojim stavovima. Studenti će zatražiti intervenciju viših organa društveno-upravnih vlasti, ne bi li se ovaj sukob okončao s pozitivnim rezultatima za studente, te prekinuo bojkot predavanja i vježbi i nastavilo s polaganjem ispita.

Očekuje se da će Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NRH i u ovoj oblati društvene djelatnosti pomoći da se nađe put, način demokratskog usklađivanja u opći tok našeg socijalističkog razvitka. Taj doprinos u demokratizaciji sveučilišnog života predstavljao bi nesumnjiv i veliki napredak. J.G.

Narodni list, 3. veljače 1954.

Izjava odbora Udruženja studenata Veterinarske medicine

O režimu studija i odnosima na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu

Očekivali smo da će Nastavničko vijeće Veterinarskog fakulteta izaći pred javnost s obrazloženjem svoga stava u pogledu štrajka studenata prije, a ne tek nakon njegova sedmodnevnog trajanja. Usto smo očekivali, da će obrazloženje biti objektivno, te da će voditi računa o perspektivnom razvoju nastave na Veterinarskom fakultetu, imajući u vidu promjene koje su nastupile u cjelokupnom našem društvenom životu, a koje ne mogu mimoći ni naš fakultet. Pri tome mi mislimo da u rješavanju ovako krupnih pitanja, kao što su nastavni plan i programi te režim studija, treba da prožima duh suradnje sve zainteresirane uključivši tu i studente. Iako je o tome više puta bilo govora taj duh vrlo teško i sporo prodire na naš fakultet, jer mu se suprostavlja shvaćanje:

„studenti imaju salutirati i izvršavati“ (prof. Rapić), Premda je u naslovu izjave Nastavničkog vijeća dano vidno mjesto odnosima na fakultetu, u samoj izjavi o tome se vrlo malo govori, što je i razumljivo jer najuže suradnje samoinicijativne i prve na Sveučilištu i vjerojatno u zemlji.... Stvarno nije bilo. O tome postoje dokumenti u štampi od prije nekoliko godina, a također i Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NRH o tome dobro zna, jer je unazad dvi-tri godine često morao rješavati takva pitanja.

Iz izjave mogao bi se steći pogrešan zaključak da je ispitna materija na fakultetu samo ono što se predaje, dok činjenice govore nasuprot nastojanju Nastavničkog vijeća, da je ispitna materija daleko veća, jer kod velikog broja predmeta nastavnici ne stignu sve ispredavati, ali to na ispitu ipak traže. Na primjer Anatomija, Patološka anatomija, Farmakologija, Interna, Stočarstvo itd.). Prema tome, tvrdnja da se od studenata traži na ispitu samo ispredavana materija ne odgovara stvarnosti.

Sadašnji režim studija nikako se ne smije promatrati odvojeno, kao nešto što je samo momentalno postalo za studente neprihvatljivo. Od oslobođenja do danas Nastavničko vijeće ostalo je na istim principima –najstroži režim studija-imajući u vidu samo jednu stranu tog pitanja tj. Samo njegovu korist, ne vodeći pri tom računa o realnosti i mogućnosti provođenja u život te zamisli. Zbog toga i postoji stalni sukob otkako se studenti nalaze u prilici, da zbog toga režima studija, u velikom broju ponavljaju semestre tj. godine. Ako Nastavničko vijeće u svojoj izjavi tvrdi, da je postojeći režim studija, konkretno zadnji uvjet za upis u 8. semestar, a dogodine je isti taj uvjet za 7. semestar „najpozitivnija tekovina režima studija na Veterinarskom fakultetu“ onda mi u tome vidimo žalost za još većim tekovinama, koje su morale biti ukinute, jer su dovodile i do takvih apsurdna, da je od čitave generacije svega 1 student imao pravopisa u naredni semestar (tj. 10. semestar 1952.). Ako nešto nije u svojoj suštini ostvarivo, sama želja da bude korisno ne može biti dovoljna, da se to nazove revolucionarnim; prije se to može nazvati nerealnim, ako se to po svaku cijenu ipak provodi, onda je to školski primjer administrativne ponude.

Prvi kongres veterinarara FNRJ je konstatirao da su nastavni programi i planovi preopširni, te da zbog toga studenti nose sa fakulteta površne znanje, zbog čega je nužno izvršiti temeljnu reviziju i uskladiti nastavu kako bi rezultat bio veterinar kakvog treba naša stvarnost. Smatramo da je to površno znanje rezultat „trke za ispitima“ jer obimnost programa i uvjeti prisiljavaju studente na obično memoriranje, a ne na studiranje. Ako se ima u vidu da pojedini čla-

novi Nastavničkog vijeća smatraju, smatraju da se od studenata još uvijek malo traži da gradivo treba proširiti o nove predmete uvoditi (Rapić), onda se mi studenti plašimo takve revizije postojećih nastavnih programa, ma da nam neki članovi vijeća predlažu da student treba pored 5 sati dnevne nastave, da uči pet sati, zatim da ide u kino, pa da nastavi učenje još 2-3 sata (Vatovec), jer ni to neće biti dovoljno. Neće nam mnogo pomoći ni prijedlog da se uvede „tampon godina“ tj. da studenti poslije treće godine ne upisuju četvrtu, nego da godinu dana polažu zaostale ispite (Mlinac). Mi smatramo da tu i u takvim shvaćanjima treba tražiti ne krizu četvrte godine, nego krizu nastave na Veterinarskom fakultetu i da je oportunistički tražiti opravdanje takvom stanju u generalnom nehanju i neradu studenata. Da li će studij biti najteži na Sveučilištu i da li će biti još teži ubuduće, to zavisi od nastavnih programa, a uvjereni smo da to potrebe ne zahtijevaju. U konkretnoj situaciji, odbijanjem studentskih zahtjeva. Nastavničko je vijeće pokazalo da nastoji održati režim studija po svaku cijenu i da u svemu vrlo važnu ulogu igra pitanje prestiža. Dalje i u izjavi nastavničkog vijeća Veterinarskog fakulteta piše „Taj gubitak godine je zapravo i jedini razlog, koji je doveo do štrajka, makar do danas studenti nisu ničim dokazali, da je režim studija kriv za situaciju u kojoj se ta 104 studenta nalaze“. Mi smo tu tvrdnju čuli prije nego je napisana. U petak 22.1.1954. pozvalo nas je Nastavničko vijeće na konferenciju na kojoj su nastavnici iznijeli svoj ranije utvrđeni stav u povodu štrajka. Tada su iznesene brojke, koje su javnosti objavljene u spomenutoj izjavi. Nastavnici su tražili od prisutnih studenta argumente, koji bi ih mogli razuvjeriti u ono, u što su bili potpuno sigurni. Kada smo ih iznijeli, nastavnici nisu pokušali da ih opovrgnu, već su ostali na svome staništu, koje su u formi izjave iznijeli u javnost. Osjećamo se dužnima i svoje podatke objaviti.

Točno je da studentima ostaje 2-3 sata vremena na dan za učenje nakon poludnevne nastave, ali ne stoji, da je dovoljno za uspješno savlađivanje gradiva, kao što to tvrde naši drugovi nastavnici. Prosječni student mora učiti najmanje 5 do 6 sati na dan uz predavanje i vježbe. Ovo znači 6 više pet jednako je 11 sati učenja i nastave, što je ne samo vrlo teško izdržati, već je svakodnevno nemoguće. Naime, 11 sati nastave i učenja više 8 sati spavanja više 2 sata za ručak i večeru iznosi 21 sat. Od vremena jednoga dana ostaje još 3 sata za dolazak na fakultet i odlazak s njega za ličnu higijenu i doručak, da o ostalim potrebama i ne govorimo. Ovaj nedostatak vremena-po našem mišljenju dovodio je, dovodi i dovoditi će do takvih katastrofalnih situacija, kakva je sada na 4. godini. Prvi koje će to zadesiti jesu studenti

sadašnje 3. godine. Oni moraju za 11 mjeseci položiti ispite iz mikrobiologije, parazitologije, patološke anatomije i patološke fiziologije. Za svladavanje gradiva za ispite iz tih predmeta potrebo je: za mikrobiologiju 1 mjesec, za parazitologiju 2 mjeseca, za patološku anatomiju 6 mjeseci i za patološku fiziologiju 2 mjeseca. Sve u svemu 11 mjeseci. Znači da nam ostaje još mjesec dana-odmora zar ne? No Nastavničko vijeće nije u svoje brojke uračunalo predvojničku obuku, s kojom mi moramo računati, jer je i to ispitni predmet, koji moramo položiti ne samo kao studenti, već i kao građani ove zemlje, za koju je Armija važna. Zbog te važnosti ne bi se smjelo predavanja, a pogotovo ispite iz predvojničke obuke jednostavno ignorirati.

Toliko vremena, koliko smo naprijed iznijeli moraju za učenje studenti prosječnih sposobnosti. Zar to nije dokaz, da je nastavni proširen, te da nije moguće studiosno svladati gradivo ispita u roku, u kojem to po sadašnjem režimu moramo učiniti? Ili možda naši drugovi nastavnici smatraju da je studij veterinarske medicine samo za natprosječne studente? Ovo smo pitanje postavili već na konferenciji i još danas nismo dobili odgovor.

U izjavi Nastavničkog vijeća stoji i ovo; Ranije su doduše studenti tvrdili da je za ispit iz Patološke anatomije dovoljno učiti 2 do 3 mjeseca, pred kratko vrijeme tvrdili su da je dovoljno učiti 4 mjeseca, a sad se već čuju glasovi da je za ovaj ispit potrebno učiti 5-6 mjeseci. Točno je da je nekada bilo potrebno za spremanje ispita iz Patološke anatomije 2 do 3 mjeseca. To je bilo prije 2 do 3 godine kada je kriterij ocjenjivanja bio blaži i studenti su učili opću patologiju, a rijetki su bili oni koji su pročitali jedanput specijalnu patološku anatomiju. Što se tiče tvrdnje, da se čuju glasovi da je danas potrebno za spremanje ispita iz patološke anatomije 5 -6 mjeseci-ti glasovi predstavljaju izjave predstavnika studenata na zajedničkoj konferenciji s nastavnicima, koje su izjave uslijedile zbog toga, što danas studenti za ispit iz patološke anatomije moraju savladati gradivo bolje, nego što se prije moralo. Osim toga drug M. Martinčić-nastavnik patološke anatomije-kaže treba 6-8 mjeseci učenja, da gradivo patološke anatomije slegne i sazrije kod kandidata za ispit. Uzmimo li se u obzir ove činjenice, onda je vidljivo da od 77 studenata koji nisu pristupili ni jednom ispitu u roku od 5 -11 mjeseci, 44 nisu prekoračila rok, potreban za spremanje patološke anatomije. Znači da- i ne uzimajući u obzir 3 studenta, koji nisu opravdano ili neopravdano pristupili ispitu-44 studenta stoje pred gubitkom godine, što se po našem mišljenju nikako ne može smatrati normalnim postotkom otpada 3. godina studija.

Što govore brojučani podaci o onim studentima 4. godine koji su položili ispite iz patološke anatomije i patološke fiziologije? Od takvih 59 studenata 20 je ponavljača, a od toga dvostrukih 6. Da li je normalno, da po jednom realnom nastavnom planu i programu i režimu studija zadovoljili samo 39 od nekih 120 studenata, koji do sada nisu ponavljali godinu? Naše je mišljenje da čitava generacija ne može biti izrazito slaba, pogotovo kada znamo, da se sličan slučaj desio tek šk. God. 1950.-1951. kada je izgubilo godinu stotinu studenata.

Što se tiče gubljenja i ne gubljenja godine postavljamo pitanje, koji su ispunjavali uvjete strogoga režima ipak ne mogu diplomirati u određenom apsolventskom stažu od jedne godine, već završavaju studij u vremenu od 18 mjeseci do 2 godine poslije apsolviranja?

Naši drugovi nastavnici u izjavi nam savjetuju da je svojski prihvatimo knjige, a mi ih molimo, da našu javnost upoznaju s podacima tko je i koliko su udžbenika napisali jer je nama neugodno te podatke pred javnost iznijeti.

Odbor udruženja studenata Veterinarske Medicine Zagreb

Borba 8. travnja 1954. Oko izmjene nastavnih planova i programa na Zagrebačkom Sveučilištu

Za sada sitni ustupci

Bilješke iz razgovora sa članovima Sveučilišnog odbora saveza studenata

U posljednje dvije godine studenti i studentske organizacije univerzitetskih centara u zemlji, nakon niza usamljenih pokušaja povelj su jedinstvenu akciju za reorganizaciju nastave, za izmjenu režima studija na fakultetima, za nove nastavne planove i programe. Sudjelujući u tom nastojanju studenti Zagrebačkog sveučilišta otvoreno su istupili da se izmijeni režim studija. Uslijedila su pisma javnosti, bojkotiranje predavanja profesora koji nisu pokazali razumijevanje za probleme studenata, na kraju i štrajkovi. U posljednje vrijeme dekanati fakulteta ZAGREBAČKOG Sveučilišta i rektorat pristupili su izvjesnoj suradnji sa studentskim organizacijama u razmatranju mogućnosti da se nađu povoljnija rješenja. Međutim predstavnici studentske organizacije Zagrebačkog sveučilišta ističu da dosadašnji rezultati ne zadovoljavaju. Doduše studenti su postigli neke rezultate, ali sve do danas nisu riješeni osnovni problemi na većini fakulteta. Najveći otpor daje Nastavničko vijeće Veterinarskog fakulteta, koje ni nakon štrajka studenata nije pristupilo reviziji nastavnih planova. Izuzevši prof. Babića čak ni jedan član SK u nastav-

ničkom vijeću VF nije pokazao razumijevanje za prijedlog studenta koji traže da se nastavni programi prilagode realnim mogućnostima. N.F.

Literatura

- Anonymous (1928): Dana 7.2.1928. Sedma redovna sjednica savjeta veterinarskog fakulteta u Zagrebu
- Anonymous (1938): Dana 13.1.1938. Konferencija Fakultetskog savjeta.
- Anonymous (1954a): Dana 9.1.1954. Treća izvanredna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954b): Dana 19.1.1954.g. Konferencija studenata veterinarske medicine.
- Anonymous (1954c): Dana 27.1.1954.g. Konferencija vijeća.
- Anonymous (1954d): Dana 23.2.1954.g. Četvrta redovna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954e): Dana 6.3.1954. Sjednica vijeća.
- Anonymous (1954f): Dana 14.4.1954.g. Peta izvanredna Sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954g): Dana 30.4.1954. Šesta redovita sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954h): Dana 19.5.1954.g. Šesta izvanredna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954i): Dana 18.5.1954.g. Sedma redovna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954j): Dana 5.6.1954.g. Sedma izvanredna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954k): Dana 14.6.1954.g. Osmo redovita sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954l): Dana 26.5.1954. g. Deveta izvanredna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954lj): Dana 28.6.1954.g. Deseta izvanredna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1954m): Dana 24.1.2.1954.g. Četvrta sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1955a): Dana 31.1.1955.g. Peta sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1955b): Dana 11.2.1955.g. šesta redovna sjednica fakultetskog vijeća.
- Anonymous (1955c): Dana 15.2.1955. Sedma redovna sjednica fakultetskog vijeća.
- Sviben, 1955. O nastavnim planovima, programima i režimu studija. Veterinar, 6, 28-30.